

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 29 lipca 2016 r.

Pozycja 470

POSTANOWIENIE

z dnia 27 lipca 2016 r.

Sygn. akt Ts 300/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Rzepliński – przewodniczący
Piotr Pszczółkowski – sprawozdawca
Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 lutego 2016 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej R.S.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 27 sierpnia 2015 r. (data nadania), R.S. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność art. 17 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U.89.555, ze zm.; dalej: *kpk*) z art. 2 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonego dnia 22 listopada 1984 r. w Strasburgu (Dz.U.2003.42.364) oraz art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U.1977.38.167).

Postanowieniem z 2 lutego 2016 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu analizowanej skardze konstytucyjnej. Uznał, że podniesione w niej zarzuty są oczywiście bezzasadne, a skarżący *de facto* sformułował je, upatrując naruszenia Konstytucji w fakcie, że doszło do pominięcia ustawodawczego. Ponadto Trybunał wskazał, że przepis art. 17 § 1 pkt 7 *kpk* nie dotyczy sytuacji zaistniałej w sprawie skarżącego. Zwrócił także uwagę na to, że zaskarżona regulacja dotyczy jedynie postępowania prowadzonego w oparciu o przepisy *kpk*, nie odnosi się zatem do żadnego innego postępowania. Jednocześnie zaznaczył, że przyjęcie stanowiska skarżącego doprowadziłoby do wyłączenia możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności karnej osoby, która wcześniej została ukarana za wykroczenie.

Na powyższe postanowienie skarżący złożył – w ustawowym terminie – zażalenie, w którym zarzucił Trybunałowi: po pierwsze, naruszenie art. 17 § 1 pkt 7 *kpk* w zw. z art. 2 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji przez błędną wykładnię pojęcia „postępowanie sądowe”; po drugie, naruszenie art. 10 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń

(Dz.U.2015.1094; dalej: kw) w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 kpk przez błędne uznanie, że „art. 10 kw gwarantuje, że osoba, która popełniła czyn wypełniający znamiona zarówno przestępstwa, jak i wykroczenia, nie poniesie podwójnej odpowiedzialności karnej”; oraz po trzecie, naruszenia art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.102.643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.) przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na tym, że w zaskarżonym postanowieniu pozornie podano formalną przyczynę odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. W ocenie skarżącego sytuacja, w której dopuszczalne jest kumulatywne ukaranie za czyn wypełniający znamiona zarówno wykroczenia, jak i przestępstwa, jest niezgodna z konstytucyjną zasadą prawa do sądu oraz zasadą demokratycznego państwa prawnego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 138 w zw. z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa o TK z 1997 r. Jednak zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie w postępowaniu przed Trybunałem na etapie wstępnego rozpoznania skargi konstytucyjnej stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK z 1997 r. Rozpatrywane zażalenie dotyczy postanowienia o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, która została wniesiona przed 30 sierpnia 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli, a zatem i do rozpoznania złożonego zażalenia, zastosowanie mają przepisy ustawy o TK z 1997 r.

Zgodnie z art. 36 ust. 4 w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b w zw. z art. 36 ust. 6 i 7 i z art. 49 ustawy o TK z 1997 r.). Bada on w szczególności, czy wydając zaskarżone postanowienie, prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. Oznacza to, że na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał analizuje przede wszystkim te zarzuty, które mogą podważyć trafność ustaleń przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

W ocenie Trybunału zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty podniesione w zażaleniu nie podważają ustaleń w nim przedstawionych i dlatego nie zasługują na uwzględnienie.

Po pierwsze, Trybunał wskazuje, że art. 10 kw nie był objęty zakresem zaskarżenia w analizowanej skardze konstytucyjnej. Wobec powyższego niedopuszczalny jest sformułowany w zażaleniu zarzut naruszenia tego przepisu przez Trybunał Konstytucyjny. Jednocześnie zaznacza, że przepis art. 10 kw został w zakwestionowanym postanowieniu przywołany jedynie pomocniczo dla wykazania oczywistej bezzasadności zarzutów skarżącego.

Po drugie, Trybunał podkreśla, że także pozostałe zarzuty przedstawione przez skarżącego w zażaleniu nie podważają stanowiska wyrażonego w zaskarżonym postanowieniu. Skarżący, utrzymując, że przeprowadzenie postępowania karnego i wymierzenie kary mimo wcześniejszego ukarania w postępowaniu wykroczeniowym narusza zakaz *ne bis in idem*, nie uwzględnia zasadniczej różnicy zachodzącej między przestępstwem a wykroczeniem, a tym samym różnicy w prawnokarnej ocenie tego typu zachowań. Różnica ta uwidacznia się w sposób szczególny w wypadku tzw. idealnego zbiegu przestępstwa z wykroczeniem i istotnie wpływa na tok prowadzonych postępowań, karnego i wykroczeniowego. Jednakże to oddziaływanie może mieć w tym wypadku jedynie charakter jednokierunkowy. Oznacza to, że postępowanie karne ma istotny wpływ na tok postępowania wykroczeniowego, nigdy zaś odwrotnie. Emanacją tej zasady jest treść art. 61 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. –

Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U.2013.395; dalej: kpw), zgodnie z którym: „Można odmówić wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć, także wtedy, jeżeli (...) w sprawie o ten sam czyn, jako mający jednocześnie znamiona przestępstwa i wykroczenia, postępowanie karne zostało już prawomocnie zakończone orzeczeniem skazującym lub toczy się postępowanie karne z oskarżenia publicznego”. Ponadto, na co wskazał Trybunał Konstytucyjny, odpowiednie gwarancje w tym zakresie wynikają z treści art. 10 kw, który przewiduje obowiązek zaliczenia wcześniej wykonanych już kar na poczet kar późniejszych, co znajduje zastosowanie na etapie ich wykonania. Niemożliwe jest natomiast, aby wszczęte lub zakończone postępowanie wykroczeniowe wyłączało możliwość przeprowadzenia postępowania karnego.

Ponadto zaskarżony art. 17 § 1 pkt 7 kpk dotyczy jedynie postępowania karnego, które było przeprowadzone na podstawie przepisów kpk (zob. postanowienie SN z 29 stycznia 2004 r., sprawa I KZP 40/03; OSNKW 2004 nr 2, poz. 22). Jak słusznie zauważył Trybunał Konstytucyjny, przyjęcie stanowiska, zgodnie z którym następowałoby wykluczenie możliwości ścigania przestępstw z uwagi na wcześniejsze ukaranie w postępowaniu wykroczeniowym, prowadziłoby do sytuacji absurdalnych, w których wcześniejsze rozstrzygnięcie o odpowiedzialności za popełnione wykroczenie uniemożliwiałoby pociągnięcie do odpowiedzialności karnej za popełnione przestępstwo. Jednocześnie należy mieć na uwadze to, że postępowanie w sprawach o wykroczenia jest postępowaniem mniej skomplikowanym, a przez to znacznie mniej sformalizowanym, zatem jest przeprowadzane – w porównaniu z postępowaniem karnym – znacznie szybciej. To niekiedy może wywołać wrażenie ponoszenia podwójnej dolegliwości. Może się bowiem zdarzyć, że kara orzeczona za wykroczenie przed wydaniem wyroku w postępowaniu karnym zostanie wykonana. Trzeba jednak pamiętać o tym, że na podstawie art. 10 § 1 kw, podlega ona zaliczeniu na poczet kar surowszych, które zostaną wymierzone w takim postępowaniu. Oczywiście bezzasadne jest zatem twierdzenie o naruszeniu przez art. 17 § 1 pkt 7 kpk art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji.

Odnosząc się natomiast do sformułowanego w zażaleniu zarzutu naruszenia art. 36 ust. 3 ustawy o TK z 1997 r., polegającego na dokonaniu merytorycznej oceny zasadności skargi konstytucyjnej na etapie jej wstępnej kontroli, Trybunał Konstytucyjny przypomina, że zgodnie z art. 36 ust. 1 w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r. skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał Konstytucyjny bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom. Jak podkreślił w zaskarżonym postanowieniu Trybunał, procedura ta umożliwia wyeliminowanie już w początkowej fazie postępowania spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozpoznania. Wstępna kontrola skargi konstytucyjnej polega zatem na weryfikacji, czy w skardze konstytucyjnej zostały zawarte wszystkie niezbędne elementy, wymienione m.in. w art. 47 ust. 1 ustawy o TK z 1997 r. Pominięcie któregośkolwiek z nich uruchamia procedurę uzupełnienia braków skargi konstytucyjnej, a w razie ich nieuzupełnienia Trybunał odmawia nadania jej dalszego biegu, co miało miejsce w analizowanej sprawie. Ponadto Trybunał podkreśla, że wstępna kontrola skargi konstytucyjnej nie oznacza kontroli merytorycznej, służy ona jedynie wyeliminowaniu skarg, które – tak jak w przedmiotowym wypadku – nie spełniają podstawowych wymogów.

Wniesione zażalenie nie podważa podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, dlatego Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 49 w zw. z art. 36 ust. 7 ustawy o TK z 1997 r., postanowił jak w sentencji.